

Tyyne Heikkonen (s 10.09.1927) talo 1032

Ratilainen Tyyne Metsäpirtti

TYYNE RATILAISEN TARINA

Kotini oli Metsäpirtissä Taipaleen kylässä. 50 vuotta taaksepäin heräsin hirveään tykkien jyrinään. Oli vielä aivan pimeää. Vetäsin paljaat kumisaappaat jalkaan ja juoksin ulos. Siellä pimeällä taivaalla ujelsivat tykin kuulat valokuovina ja sitten aina räjähti.

Asuimme Taipaleenjoen etelänpuoleisella rannalla aivan Taipaleen joen suulla. (Ikkunoista näkyi myöskin Laatokka.) Meille tuli tietysti hirveä hätä ja pelko, kuinka sieltä pääsemme joen yli. Sotaväki oli aikaisemmin evakoinut kaikki veneet pois siltä puolen jokea. Joten ei ollut muuta ylipääsyä kuin lossi, joka Terenttilän kohdalla toimi. Sinne oli matkaa jotain 3 - 4 km.

Meitä oli kotona äiti ja neljä lasta, minä olin 12 vuotta. Ei siinä kerinnyt ajattelemaan, mitä päälle. Laittoi ne vaatteet, mitkä sattui päällä olemaan ja takin, mikä sattui olemaan.

Sitten kiireesti juoksemaan lossille. Siellä oli hirveä näky. Ihmisiä oli ja hevosia ja muita eläimiä pitkät jonot odottamassa yli pääsyä. Irti päässeitä eläimiä juoksi pitkin metsiä vauhkona ja sinnehän ne jäikin. Ihmisiä oli haavoittunut kranatin sirpaleista. Siellä he voihkivat verisinä rekien ja kärryjen pohjalla. Sitä näkyä ei voi unohtaa koskaan.

Äiti oli myynyt meidän eläimet aikaisemmin, kun olis saanut lähteä evakkoon jo kaksi viikkoa aikaisemmin, mutta niin se sitten vain jäi lähtemättä, kun toivoimme, että jos sitä sotaa ei vaikka tulisikaan. Eihän sitä kukaan kotontaan mielellään lähde ennenkuin on pakko.

Meille jäi navettaan 10 kanaa ja kissa, josta näin myöhemmin painajaisunia. Olin unessa aina hakemassa kissaa pois. Tätä kesti viikkokaupalla.

Pääsimme lossiin ja yli joen, josta matka jatkui maantietä pitkin aina vaan eteenpäin. Evakkojonot kulkivat tykkitululta karkuun, ja sotilaat kulkivat toista puolta tietä rajalle päin.

Kävelimme koko päivän. Sitten illalla oli joku talo, jossa lotat antoivat meille hernekeittoa Oli hirveän kylmä ilma ja ne vähät rääsyt eivät paljon lämmittäneet eikä paljaat kumisaappaat. Meidän piti saada levätä siinä yön yli ja pääsimmekin lämpimään saunaan nukkumaan. Siellä lattialla vierivieressä oli hyvä ja lämmin.

Olimme juuri pääsemässä uneen, niin sotamies tuli ja ilmoitti, että täytyy lähteä jatkamaan matkaa. Ulkona oli kylmä yö ja tykkien jyrinä kuului lakkaamatta. Pihalle oli ajettu kuorma-autoja. Avolavalle sitten sullottiin niin paljon kuin mahtui lavan lattialle istumaan ja lähdettiin ajamaan Käkisalmea kohti keskellä yötä.

Siinä istuimme kaikki ihan hiljaa ja katsoimme, kuinka kotimme paloivat ja koko Metsäpirtin pitäjän talot. Tämä oli viimeinen näky Rakkaasta Karjalasta. En ole tohtinut mennä edes käymään nyt rauhan aikana siellä. Käkisalmeen tulimme aamun koitteessa. Se oli jonkinlainen seurantalo, mihin meidät vietiin. Siellä taas lotat antoivat meille jo puoliksi kohmettuneille lämmintä juotavaa ja ruokaa.

Sitten piti levätä se päivä. Siinä oli suuri sali. Sen lattialle oli laitettu jotain makualustoja kahden puolen, keskellä oli käytävä. Kun pääsimme lopulta rauhottumaan, niin alkoivat sireenit ulvoa - siitä sitten pommisuojaan. Näin meni päivä Käkisalmissa. Kolme kertaa juoksimme pommisuojaan ja takaisin. Ei siinä voinut levätä.

Sitten tuli ilta ja yö, pimeni ja kylmeni. Taas tuli sotamies valkoinen nauha käsivarressa ja ilmoitti, että nyt täytyy lähteä asemalle ja sieltä junalla sisä-Suomeen päin. Taas yöllä meidät lastattiin tavarajunaan, jossa ei ollut minkäänlaista lämmitystä. Siinä oli seinillä jonkinlaiset lavat kahdessa kerroksessa. Me jouduimme alalavalle. Kaikki paikat olivat ihmisiä täynnä. Meidänkin yläpuolella oli nostettu vanhoja mummoja sinne ylös. Eihän ne poloiset uskaltaneet sieltä liikkua mihinkään. Tuskin olivat koskaan junaa nähneetkään.

Lastaus kesti monta tuntia, ennekuin pitkä tavarajuna oli täynnä. Lapset eksyivät vanhemmistaan siinä tungoksessa. Sotamies kävi vähän väliä vaunun ovella kyselemässä, onko sen ja sen nimistä lasta tässä vaunussa.

Lopulta juna pääsi lähtemään. Hidasta se oli, kun täytyi pysähtyä välillä jossain asemalla pommituksen takia, joskus myöskin metsätaipaleella. Eihän siitä junamatkasta paljon nauttinut. Oli ainainen pelko ja sitten kylmä, joka vielä paheni, kun ylälavalta valui pissat allaolevien päälle. Saimme värjötellä siinä junassa puolitoista vuorokautta.

Lotat jakoivat jossain asemalla vettä ja ruokaa vaunun ovesta. Lopulta päädyimme Juvalle. Meitä vietiin sinne linja-autolla monta perhettä. Se oli suuri maalaiskartano. Siellä oli jo odotettu. Muistan aina, kuinka hyvälle tuntui se ihana lämpö, kun pääsi sinne suureen tupaan. Siinä oli suuri leivinuuni, joka huokui lämmintä ja pitkä ruokapöytä penkit kahden puolen pöytää. Minä olin hyvin uupunut.

Talon jäniskoira oli siinä ovensuunurkassa kiinni. Minä istuin siihen nurkkaan koiran viereen ja nukahdin, enkä tiennyt tämän maailman menosta mitään ennen seuraavaa päivää. Äiti oli koittanut herättää syömään illalla, mutta ei saanut minua hereille. Ei siinä tarvinnut patjaa eikä tyyntyä, kunhan sai olla lämpimässä ja levätä ilman pelkoa. Saimme olla ensimmäisen yön siinä tuvassa.

Seuraavana päivänä meidät majoitettiin entisiin muonamiesten mökkeihin. Saimme käydä aluksi kartanossa syömässä kaksi kertaa päivässä. Siitä se elämä alkoi vähitellen järjestyä. Löysimme lopulta koko perheen ja muutimme Heinävedelle, jossa pääsin jatkamaan keskeytynyttä koulun käyntiä. Kävin Karjalassa Terenttilän kansakoulua.

Olihan se suuri muutos joutua savolaisten lasten kanssa. Kaikki murre sanat ja muut pilkat täytyi niellä monta kertaa. Siellä asuimme monta vuotta. Kävin myöskin rippikoulun Heinävedellä. Sieltä muutimme Taipalsaarelle. Olin jo aikuinen ja työssä Taipalsaaren vanhainkodissa keittäjänä. Siellä tapasin myöskin tulevan mieheni uuden vuoden vastaanotolla. Hänkin oli Karjalasta kotoisin, Sortavalan poikki.

Menimme vuoden kuluttua naimisiin ja muutimme Helsinkiin. Sitten ostimme palstan Espoosta ja rakensimme oman kodin, jossa saimme asua yhdessä 48 vuotta. Nyt on mieheni kuollut, ja minä jatkan yksin muistojeni iltaa, olen jo 70 vuotta. Meillä on yksi poika ja heillä yksi tytär, joka on tietysti mummon silmäterä.

Tässä pieni lyhennelmä erään evakkotytön tarinasta.